

Ember tervez...

Csendes , visszafogott hangulatban telt el az év végi Miklós-napi Találkozó

(Kristály Étterem: 2019. december 3.)

Kedélybeli gyengélkedéseim okán, de főleg immár némi javulási teljesítményt is felmutatva, sajnos, csak most, közel egy évvel Doncsó barátunk és osztálytársunk váratlan halála után, próbálom reprodukálni az elmúlt decemberi találkozónk és az azt közvetlenül megelőző időszak eseményeit, illetve vissza idézni a mindig türelmetlenül várt aktuális évi együttlétre való lelki felkészülés hangulati elemeit, melyek – az igazat megvallva - egyébként is szerves tartozékai szoktak lenni az éves találkozóinkra való felkészülési folyamatnak. Merthogy nálunk ez már menetrendszerűen ismétlődő, szinte „hivatalos” ünnepi alkalom.

Tudom, hogy ezzel a megkésett adósságtörlesztési feladattal ilyen nagy idő távlatából nem lesz könnyű megbirkóznom, éppen azért is írom – kissé csalafinta módon – lehetőség szerinti módon jelenidősítve a tavalyi év végén történekről készített és mindeddig halogatott beszámolót, úgy mintha mindez tegnap, vagy csak a napokban történt volna: ezzel is növelni kívánván az említett fájdalmas gyászessel megterhelt végkimenetel lesújtó hatásának hitelességét. (Egyébként is maradt néhány írásos feljegyzésem is ezekből a napokból, vagyis sajnos igazolni tudom, hogy nem a levegőbe beszélek, vagy utólag ötölöm ki az eseményeket, melyekről az alábbiakban utólagosan bár, mindenesetre a valóságnak megfelelően kívánok beszámolni.)

Előljáróban az előzőekben mondottakhoz konkrétan kapcsolódva megismétlem tehát, hogy a találkozások előtti állapotnak, a nagyobb ünnepek előtti szokásos hagyományos várakozási időszakokhoz hasonlóan, miként például a mi karácsony előtti adventünknek, eddig is minden évben volt nálunk bizonyos meghatározott karakterisztikus hangulati jellemzője. Emlékszem az egyik évben éppen a nosztalgiazás mániája uralkodott el rajtunk, vagyis a régmúltban megtörtént események visszaidézésében alakult ki nemes versengés közöttünk. Volt például egy olyan eset, hogy valaki egy véletlenül előkerült, rég nem látott fényképet „osztott meg” a kiskúti madarak és fák napjáról, vagy az egykori évszáró ballagási ünnepségünkről, ahol Miklós bácsi mellett más ismerős kedves vagy egyesek számára „félelmetesebb” tanári arcok is „felbukkantak”. Esetenként amiatt büszkélkedtünk, hogy Mindenszentekkor milyen látványosan sikerült Miklós bácsi elhanyagolt budapesti sírját megtisztítanunk az azt kéretlenül és orcátlanul elborító gaz- és borostyán tengertől, annak ellenére, hogy ez a tetemes távolság miatt csak a kevés helyben lakó IV. C-és társunk érdeme volt., elsősorban és mindenek előtt Jámbor Gyuszi barátunk részvételének és jóindulatú vezényletének köszönhetően. Egyszóval ezek a hangulati elemek és képek, mint utaltam rá, általában már a találkozón való részvételi szándékot visszaigazoló leveleinkben is megjelennek. Magam viszont a találkozó események lecsengése után, egyben szerény, de lehetőleg valós beszámolóim színesítése céljából is, hiteles krónikához méltóan fürkésző és árgus szemmel igyekszem utólag figyelemmel lenni ezekre az apró, gyakran meglepő, máskor az időmúlás hangulati szomorúságát tükröző, de esetenként derűtséget is okozó momentumokra.

De hogy végképp a tárgyra térjek, talán már a (2019.-i) nyár közepétől az az eredetileg a Mőszétől származó ötlet uralta el már-már szertartásszerű várakozásunk virtuális eszmevilágát, hogy milyen anyagból, milyen kivitelezésben és milyen szövegezéssel készítsük el **Miklós bácsi tiszteletére, az ő emlékéhez méltó emléktáblánkat**, melyet iskolánk épületének valamelyik erre alkalmas belső falfelületén helyeznénk el, lehetőleg egykori osztálytermünk, vagy még inkább az annak közelében elhelyezett tablónk szomszédságában, ha már egyszer az eredeti, a mi életünkön túlnyúló temetői sírmegváltási elképzelésünkről realitásbeli okokból kényszerszerűen le kellett is mondanunk. (Amibe – mellesleg szólva - jómagam azért még mindig nem tudok egészen belenyugodni.) Mert hogy Mőszének ez a hirtelen támadt alternatív javaslata rövid idő alatt meglepő népszerűségre, sőt támogatottságra tett szert körünkben, az kétségtelen, noha ötletadó gazdája egyelőre mást nem nagyon tudott tenni a dolog megvalósítása érdekében, minthogy magát az ötletet adta. A tényleges megvalósítás gondolata ugyanis ekkor még telistele volt megoldatlannak látszó bizonytalansági tényezővel.

Mi tagadás persze, az ötlet nyomán későbbben születtek bizonyos megoldási elképzelések. De mint mondtam, túl sok volt a konkrét megvalósításra irányuló munka elindítását késleltető bizonytalansági tényező, vagyis nem volt fix pont, amibe a dolog megkezdésekor kapaszkodni tudtunk volna. Bizonytalan tényező volt például az anyag minősége, (miből készüljön az emléktábla: elsősorban márvány vagy gránit, esetleg fafaragvány jöhetett szóba), fölmerültek az ilyenkor szokásos, érthetően kényesnek ítélt anyagi kérdések is, (ugyanis egy ilyen „művészi” munka elkészítése bizonyára nem két fillérbe kerül, gondoltuk, vagyis a mindenki által reálisan vállalható anyagi részesedés nagysága okozott bizonyos, konkrét nevekhez kötni nem kívánt aggodalmakat), vita tárgyát képezte a szöveg hosszúsággal összefüggésben a táblanagyság kérdése, és persze emellett adódtak más hasonló jellegű gyakorlati és elvi problémák is. Nyilvánvalóan ezek között viszont perdöntőnek azt tartottuk, hogy iskolánk tanügyi vezetése egyáltalán milyen jellegű tábla elhelyezését tartaná elfogadhatónak abból a szempontból, hogy annak váratlan megjelenése az épület valamelyik szembetűnő belső falán, esetleg nem kívánatos árnyékot vethetne az iskola valamennyi korábban létezett osztályfőnökének emlékére, akiknek osztályai ilyesféle, a vezető tanáruk iránti hálájukat kifejező emléktábla elhelyezéséről ez idáig – feledékenységéből vagy egyszerű közömbösségből - nem gondoskodtak. Ezen tépelődés – sorozatnak pedig – könnyű kikövetkeztetni - összességében nyilvánvalóan azon egyszerű oka volt, hogy az **egykori érettségi tábló létesítésén kívül ilyen jellegű tapasztalattal nem rendelkezünk.** Az pedig ilyen tekintetben nyilvánvalóan már nem lehetett mérvadó, hiszen a maga idejében az magától értetődő teendő volt minden osztály számára, és az osztályok általában – szinte versenyszerűen - meg is valósították ezt a kedvesnek ítélt kötelezettségüket. Nem véletlen tehát, hogy ma már az épület első emeleti folyosójának zsúfolásig telített oldalfalain nincsen egyetlen tenyérszabó hely sem, és ha lenne is, talán furcsán nézne is ki, hogy egyedül a IV. C osztály az, amely a tablón kívül még külön emléktáblával is hódolni igyekszik osztályfőnöke emlékének.

Végülis szerénységem vállalta magára azt a nem könnyű feladatot, hogy még mielőtt az iskola vezetéséhez fordulnánk kérelmünkkel, egy fél szabadnapot rászánva bemenjen az alma mater épületébe, és a szükséges szemrevételezési engedélyek megszerzése után föltérképezzen valamennyi szóba jöhető helyet, folyosót, sarkot és zugot, ahol egy ilyen tábla elhelyezése egyáltalán elképzelhető lehet.

Megvallom azonban, az én szemleutam sem járt túlzottan nagy sikerrel. Én még leginkább a kapubejárati teret találtam volna alkalmasnak táblánk elhelyezésére, ahol egyébként a szemben levő falon iskolánk névadójának, Révai Miklósnak a relikviái vannak elhelyezve. Éppen emiatt viszont szinte biztosra vettem, hogy ezt a helyet pont ezért, a kegyeleti szintbeli különbség miatt nem fogjuk megkapni. Viszont szemleutam emellett azzal a pozitív tapasztalat - szerzéssel is járt, mely szerint világossá vált előttem, hogy a diáki emlékállításnak azért már vannak bizonyos hagyományai iskolánkban is, ám azokkal a korábban végzett osztályok leginkább a saját „időtállásukat” igyekeztek ünnepélyessé tenni, mintegy kifejezésre juttatva, hogy például „íme, a mi osztályunk, legalábbis annak még élő tagjai, már az ötven éves jubileumi találkozójukat is sikeresen abszolválták és annak „méltó” emléket is állítottak”, ami önmagában – gondoltam magamban, - még nem túl nagy érdem a megörökítésre. Azonban ezeket a különböző helyeken csekély számban máris föllelhető táblákat, azok szövegeit és elhelyezési körülményeiket ehelyütt tovább nem is szeretném sem bírálni, sem ecsetelni, inkább mellékelek róluk néhány képet, melyeket a helyszínükön készítettem. Ezek – úgy vélem - önmagukért beszélnek. Különösen az egyik, a két gránit táblából álló, az udvari bejáratnál díszelgő „emléktábladuo” – nak az időjárás viszontagságoktól a zsinórokkal odakötözött esernyőkkel való védelmét találtam – enyhén szólva – megmosolyogni valónak.

Ilyen vegyes előzmények után hozta meg november közepe táján osztályunk vezetősége döntését, hogy akkor az idei Miklós – napi találkozó dátuma december 5.-e, csütörtöki napon legyen. Azért éppen akkor, mivel tudtuk, hogy a Révai Baráti Kör korábban meghirdetett összejövele december 7- re volt időzítve, így mi az 5.-ei találkozónkon meghozandó esetleges döntésünket már két nap múlva, 7. –én az RBK plénuma elé tudtuk volna terjeszteni jóváhagyásra, melyen tudvalevőleg jelen szokott lenni igazgató úr is, és természetesen Kovács Csaba RBK-elnök is, és így a „projekt” megvalósítási munkálatai bizonyára nagyobb lendületet nyerhettek volna.

Információ felelősünk, Hodossy Gabi tehát november 19.-én már elégedetten jelenthette az osztály tagjaihoz intézett körlevelében, hogy Keserű Péter, Mösze, Jámbor Gyuszi, Egyházy Tibi, Oross Tibi írásban jelezték, hogy részt kívánnak venni az 5. - i találkozón, Kertész Béla, Takács György, Dr. Petneházy Attila, Dr. Váczi József, Horváth Béla, Peitl Jenő, Dr. Végh László, Lendvai Géza, **Doncsev Doncsó**, Hodossy Gábor pedig **telefonon ígérték megjelenésüket**. (Így utólag figyelemre méltó és érdekes mozzanat, hogy Jámbor Gyuszi visszaigazoló levelében a következő mondatot is olvashatjuk.: „Ott leszek a találkozón, remélem, **semmi nem jön közbe.**”/A kiemelés tőlem való/)

Az óvatos fenntartás beiktatása sajnos indokoltnak bizonyult, mert bizony **jött**.

Jött és nem is akárhogyan: rá két napra ugyanis, november 21.-én, délelőtt 11:05-kor villámcsapásként ért valamennyiünket James barátunk híradása az interneten **Halálhír** tárgyiszó alatt: „Kedves Osztálytársak! Pedró elnökünktől tudtam meg a szomorú hírt, **hogy kedves osztálytársunk: Doncsev Doncsó november 19.-én elhalálozott**. A családtól kapott információ szerint temetése december 3.-án 13 órakor lesz a győri Szentlélek Templom melletti ravatalozóban. Szokásunkhoz híven várjuk az osztálytársak megjelenését a temetésen, aki tud jöjjön el. Üdvözlettel: James.”

November 23.-án 10 óra 40-perc kor aztán megérkezett Ducsi (ez volt Doncsó barátunk beceneve) kislányának, Doncsev Mártának levele is:

„Címzett: Hodossy Gábor,
Horváth Béla, Jámbor Gyula

Édesapám Kedves Barátai,
Osztálytársai!

Bár már értesültek a szomorú hírről, ezúton is szeretném tudatni Önökkel... (Remélem megértik, hogy Édesapám gépéről írok Önöknek, de így talán minden érintetthez eljut a hír.)

Üdvözlettel. Doncsev Márta

Tel: 06/ 20 355 62-07”

E váratlan híradások természetesen gyökeresen megváltoztatták eredeti menetrendbeli elképzelésünket, melyet hosszas eszmecserek után, tekintettel az előállott helyzetre, (a nem Győrött lakó „vidéki” osztálytársaink oda-vissza utazásának időpontja, a már lefixált éttermi helyfoglalás módosítása, stb. stb.) alaposan át kellett programoznunk, és melyet aztán a Hodossy Gabi összefoglaló körlevelében így véglegesített az osztály tagjai számára. (Ezt a levelet is a hitelesebb dokumentáltság kedvéért közlöm ilyen részletesen).

id. Hodossy Gábor <hodossygf40@gmail.com>

2019. nov. 22., P
11:49

címzett: Battyányi; én; Egyházy; Gyula; Béla; Márti; Kertész; Keserü; László; László; Oross; Peitl; Schenk; Tibor; Turi; Váczi; Varga; Végh

Kedves Osztálytársak!

Az alábbi levelezésből tudjátok, hogy Doncsó osztálytársunk nem lehet többé fizikailag köztünk. Sajnos december harmadikán én sem tudok köztetek lenni fizikailag, csak lélekben. Egyeztetéseket követően abban állapodtunk meg, hogy a találkozót december 3-án, a temetés után tartjuk meg.

Jamesnek sikerült megállapodnia a Kristály étteremmel, hogy a temetést követően fogadnak bennünket a külön teremben, ahol tavaly is voltunk, akár késő délutánig is. Jelen értesítést követően kérlek benneteket, hogy postafordultával jelezzétek vissza a részvételeteket akár e-mailban, vagy telefonon nekem. Akinek nincs e-mail címe telefonon is megpróbálom a változtatást jelezni. Az 5-i találkozóra 17+2 fő jelentkezett, most Doncsó és jómagam sajnos kiesek ebből a találkozóból.

Várva a válaszokat baráti öleléssel:

Gábor

Az idei Miklós-napi találkozó programját tehát nem az elnök, nem az elnökség, hanem maga az élet, a sors alakította ki. Summa summarum: a temetést követően valóban össze tudtunk „gyülekezni” a megváltoztatott időpontban is a Kristály étteremben, ahol a hangulat érthetően a szokástól eltérően most nem volt olyan zajos, diákosan vidám, mint az egyébként lenni szokott, inkább lehangolt, és enyhén visszafogott. .

Hogy az elhangzott témákról is ejtsek néhány szót, eleinte természetesen a Ducsival kapcsolatos dolgokról beszélgettünk.

Doncso bolgár származású fiú volt, úgy tudtuk szülei kertészettel foglalkoztak, mielőtt Magyarországra költöztek, és abban az időben kerültek hozzánk, amikor ez a fajta magyarországi „migráció” népszerű volt a bolgár kertésztársadalom köreiben, még talán valamikor a harmincas években. Sok szót azonban nem vesztegettünk erre a témára, hiszen Ducsi tökéletesen beszélt magyarul, jelenléte ilyen szempontból nem volt különleges, legfeljebb annyiban, hogy mi még Doncsó Todorov néven ismertük meg őt, de később valamiképpen hivatalosan is „magyarították” nevét, így lett belőle Doncsev Doncsó. Halála viszont váratlan és megdöbbentő volt, hiszen pár nappal a Találkozó előtt még szóban, telefonon ő maga is jelezte részvételi szándékát. Ami aztán teljesedett is, csak éppen azt nem gondoltuk, hogy a találkozó ilyen tragikus formában fog megvalósulni. Isten nyugosztalja tehát Ducsit haló porában. Emlékét a Krónikában azóta természetesen megörökítettük, de amíg mi többiek élünk, azt a magunk „családi” módján közvetlenebb formában is tovább éltetjük. (Egyébként nincs kétségünk, **odafönt** Miklós bácsi őt is szeretettel fogadta és ölelte keblére.)

A Miklós bácsinak szentelendő emléktábla ügyében a téma alapos megvitatását követően Pedró elnökünk önként vállalta, hogy a Révaiban tanító pedagógus lánya közreműködésével tájékozik igazgató úrnál a lehetőségek felől, és ő pedig az elért eredményekről januárban írásban beszámol nekünk.

A beszélgetések során a szokástól eltérően valahogy **szóba került Ady Endre és az ő költészete, illetve szertelen személyisége is**. Irodalmi jelentőségéről érdekes módon a „vitán” megoszlottak a vélemények. Az eszmecsereből azonban kiderült, hogy a társaság meglepően sokat tud Ady Endréről, sőt míg a fekete zongora rejtélyes mondanivalója, kísérteties hangulata a többségnek általában tetszik is, de a sose hull le a vörös csillag-féle frázisok már kevésbé örvendtek népszerűségnek.

Most utólag úgy vélem, Ady Endre alakjának megjelenése beszédtemáink között valójában nem lehetett a véletlen műve: hiszen **Adynak is volt egy Miklós bácsihoz hasonló mentora a zilahi gimnáziumban**, ahol a költő érettségizett: az iskola igazgatója, Kincs Gyula görög-latin szakos klasszika-filológus tanár személyében, akit Ady nagyra becsült és nagyon szeretett. Ez a kapcsolat természetesen viszonyosan is fennállt: Kincs Gyula volt az, aki az elsők között ismerte föl Ady zsenijét és tehetségét, első versei is az ő közreműködésével, illetve az általa szerkesztett Szilágyság c. lapban jelentek meg. Ady több versében is megemlékezett szeretett tanáráról, világhíró útjáról is haza utazott temetésére és ravatalánál megtörtén és meghatóan gyászolta, különösen fájalta a halott mester „arcának simaságát”, mint írta egyik versében, hiszen szerinte ezáltal megszűntek **nemes indulatai is**.

A költő emberi fogyatékoságain azonban neki nem sikerült változtatnia, aminek talán az is oka volt, hogy – ellentétben Miklós bácsival – ő nem tartotta be a szükséges pedagógiai távolságot diákjaival, sőt esetenként maga is részt vett azok tivornyáiban és dorbézolásain. Miklós bácsi ezzel szemben okosan szeretett bennünket, de „bratyzni”, bizlmaskodni nem lehetett vele. Hangsúlyosan ügyelt emberi „tartására”, és fontos hangsúlyt helyezett az emberhez méltó megatartás diákjaival való elsajátíttatására is. Legfontosabb útravalóul azonban azt hagyományozta

tanítványaira, és nekünk osztályának is azt hagyta örökül, hogy ***minden helyzetben és időben tartsunk össze , becsüljük meg és szeressük egymást.*** Valójában útmutatásaiban ezért is lehetett Kincsnél meggyőzőbb és eredményesebb, hiszen tudomásunk szerint osztályunk minden tagja a maga posztján derekasan megállta helyét az életben, botrányos, kirívó eset senkivel kapcsolatban nem merült föl, ha Adyhoz fogható zseni talán nem akadt is sorainkban. Mindenesetre elgondolkodtató és amennyiben ösztöneink nem ragadnak túlzásokra bennünket, elmondható, hogy milyen nagy nyeresége lehetett volna irodalmunknak, ha Ady Endre is a IV. C osztály tagjaként, Miklós bácsi bölcs vezetése alatt végezte volna tanulmányait.

/Győr, 2020. augusztus 26.-án./